

ضمیمه هفتگی روزنامه همشهری
صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سر دبیر: دانیال معمار
معاون ضمايم: حامد فوقانی
دبیر ویژه نامه: زکیه سعیدی
تحریریه: فرزین شیرزادی، سروش جنابی
 سمیرا اباچانیور، فریاروز زبانی، حسن حسن زاده، شهره کیانوش راد
 حمید رضا رسولی، صفورا صادقی و بهار خسروی

واحد فنی:
 مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
 طراح گرافیک و صفحه آرایی: سعید غفوری
 عکس: رضا نوراله، امیر پناه پور، محسن صیادی، ویرایش عکس: کامیاب نویدی
 صفحه خوانی و حرفه‌چینی: همکاران واحد فنی تحریریه

چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
 موسسه نشر گستر امروز نوین
 پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

همشهری
گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:
 دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایداري، اقتصاد،
 تندرستی، خردنامه، داستان، دانستنیها،
 سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهر نگار،
 سرخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۴، سرسیده به پارک‌وی،
 کوچه شهید فریبتی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

بهترین قصه‌های تاریخی تهران
 جایزه می‌گیرند

صفحات «روایت تهران» که پیش‌روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم‌وسرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گنجه‌ها، واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس‌های یادمانداز خاطرات تهران دیرپو و قصه‌ها و ماجراهای پس‌پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۲۲۰۴۶۰۶۷ - ۲۳۰۲۳۴۶۴ | mahaleh@hamshahri.org

ماجرای پیرمرد و باغ سبز کتاب

وارد مرکز تجاری ولنچک که می‌شوید، ناخودآگاه منظره یک باغ شما را به خود جذب می‌کند. رنگ و لعاب و فضای دنج آن در این هیاهوی شهر وصف‌ناشدنی است. باغی با قفسه‌های سبزرنگ و کتاب‌هایی که لابه‌لای آن به بار نشسته‌اند. اینجا باغ کتاب ملک است، مرکز امانت کتاب که به دست مردی نیک‌اندیش و خیرخواه راه‌اندازی شده است.

محمد ملک، پیرمرد پارس‌ساز است که سال‌هاست در محله ولنچک زندگی می‌کند. او که مدرک ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دارد سال‌ها پیش کتابفروشی‌اش را در این محله راه‌اندازی کرد؛ کتابفروشی‌ای که پاتوق فرهنگی بسیاری از اهالی محل بود. با وجود این، او چند سالی است که کتابفروشی‌اش را به باغ کتاب تبدیل کرده است؛ یعنی پایگاهی برای امانت کتاب. محمد ملک به نیت دعای خیر و فاتحه و ثواب اخروی پدر و مادرش این کتابفروشی را به مرکز امانت کتاب تبدیل کرد تا همه بتوانند به رایگان از کتاب‌های این باغ کتاب بهره‌مند شوند. آوازه این باغ آنقدر گسترده شده است که نه تنها مردم کتاب به امانت می‌گیرند بلکه بسیاری از شهروندان نیز کتاب‌هایشان را به این باغ کتاب هدیه می‌کنند تا ثمرات این باغ هر روز پررنگ‌تر و ماندگارتر شود. این باغ کتاب ۵۶ متری بیش از ۱۱۵ هزار جلد کتاب را به رایگان امانت می‌دهد.

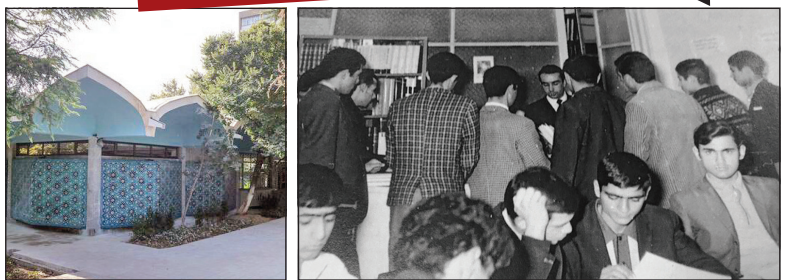

پاتوق کتابفروش‌های دوره‌گرد

روزگاری که کتاب‌ها خطی بودند و گران، مردم عادی دست‌شان به کتاب نمی‌رسید. با ورود نخستین دستگاه چاپ به ایران در زمان فتح‌آباد شاه قاجار و تأسیس چند چاپخانه در شهرهای بزرگ کشور و نیز ورود دستگاه‌های چاپ سری، دسترسی به کتاب‌ها ارزان‌تر و برای عموم مردم آسان‌تر شد. از همین دوران بود که پدیده تازه‌ای به اسم دکان کتاب یا همان کتابفروشی خودمان شکل گرفت و جالب‌تر اینکه بعضی‌ها پیشه کتابفروشی دوره‌گرد اختیار کردند. پاتوق کتابفروش‌های دوره‌گرد در تهران بیشتر در محدوده بازار حلی‌سازها، جلوخان مسجد شاه، تیمچه حاج‌الدوله، خیابان ناصریه و... بود. در بساط کتابفروش‌های دوره‌گرد تهران همه‌چیز کتابی پیدا می‌شد، اما انواع کتاب‌های دعا، تاریخ بیهقی، دیوان حافظ و مثنوی معنوی بیش از دیگر کتاب‌ها خواهان داشت. بیشتر کتابفروش‌ان ثابت و دوره‌گرد تهران در این دوران اهل شهر خوانسار و سرشناس‌ترین‌شان هم حاج ملا محمدصادق و حاج‌ملا محمدباقر خوانساری بودند.

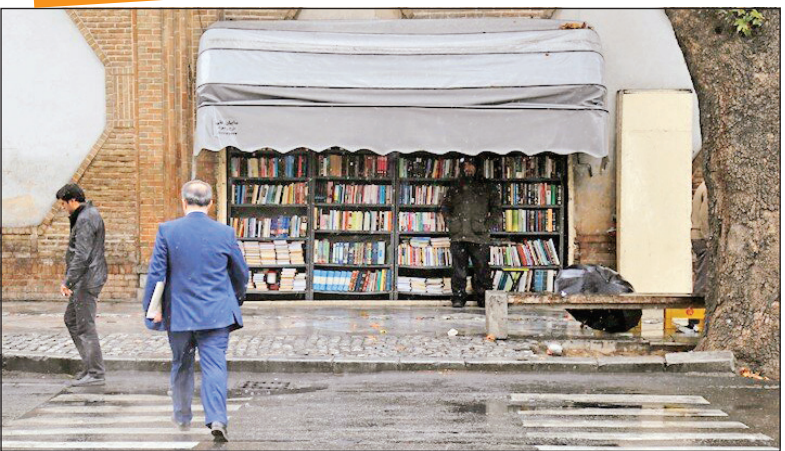
کتابخانه‌ای با آثار بریل و گویا

کتابخانه پارک‌شهر جزو قدیمی‌ترین کتابخانه‌های عمومی تهران است. سال ۱۳۴۰ این کتابخانه در دفتر پارک‌شهر راه‌اندازی شد و نخستین کتاب‌های کودک و نوجوان که متعلق به اداره امور کودکان شهر بود به این کتابخانه اهدا شد و در اختیار کودکان و نوجوانان تهرانی قرار گرفت. استقبال مردم از این کتابخانه باعث شد تا با همکاری شرکت ملی نفت ایران این کتابخانه در زمینی ۳ هزار متری در پارک شهر توسعه پیدا کند و با ۳۸۰۰ عنوان کتاب تجهیز شود.

ساختمان فعلی کتابخانه که یک اثر معماری منحصر به فرد است در آبان سال ۱۳۵۰ با طراحی مهندس هوشنگ سیحون، پدر معماری ایران، ساخته شد. کتابخانه پارک‌شهر در طول سال‌ها فعالیت، میزبان چهره‌های فرهنگی و هنری بی‌شماری بوده است. از ویژگی‌های متفاوت و جذاب کتابخانه پارک‌شهر باز بودن مخزن کتاب‌هاست، یعنی علاقه‌مندان می‌توانند در لابه‌لای قفسه‌ها گشت‌وگذار کنند و کتاب مورد علاقه‌شان را خودشان انتخاب کنند. بخش نایب‌ان کتابخانه با ۵۰۰ نسخه کتاب بریل و ۸۵۰ نسخه کتاب گویا گنجینه‌ای بی‌نظیر برای نابینایان فراهم کرده است.

ارثیه پدری روی دیوار قورخانه

کسی نمی‌داند چرا محمدعلی ابادری چیزی بیش از نیم‌قرن پیش کتابخانه‌ای دیواری در دیوار قورخانه راه‌اندازی کرد. حتی پرسش، امیر ابادری، نیز دلیل این کار پدر را نمی‌داند. در عین حال او که بعد از فوت پدرش این ارثیه معنوی را سرپا نگاه داشته است بیشتر از هر چیز دیگری از عشق پدر به کتاب و کتابخوانی یاد می‌کند. او درباره پدر می‌گوید: «باینکه سواد درست‌حسابی نداشت اما به واسطه مطالعه کتاب‌های همین کتابفروشی دیواری، برای خودش متفکری شده بود و از هر دری، به‌خصوص تاریخ و ادبیات، سخن می‌گفت. کتابفروشی دیواری خیابان خیام تنها یک کتابفروشی نیست، بلکه باگذشت بیش از نیم‌قرن از راه‌اندازی آن بیشتر اهمیت تاریخی و هویتی پیدا کرده است. کتابفروشی به دیوار متروی امام‌خمینی (ره) چسبیده است؛ دیواری که قبل از این متعلق به قورخانه یا همان کارخانه اسلحه‌سازی سلطنتی بود. بیش از ۱۵۰ جلد کتاب دارد و عمده کتاب‌های آن هم تاریخی و ادبی است.»

شاه کتابدار و راز کلید خزانه سلطنتی

در دوران حکومت محمدشاه نامه‌ای به او رسید تحت عنوان «مطلبه مواجب کتابدار». محمدشاه در پاسخ آن نوشت: «مطلبه مواجب دیگر چه شغلی است که محمدشاه چندان به کتاب و امور فرهنگی علاقه نداشت در عوض ولیعهدش یعنی ناصرالدین میرزا عشق و آفری به کتاب و مطالعه نشان می‌داد. او از پدرش، محمدشاه، خواست تا مسئولیت کتابخانه سلطنتی قاجار، واقع در کاخ گلستان را برعهده‌اش بگذارد. او از همان دوران و بیشتر در دوران سلطنتش به امور کتاب‌های سلطنتی رسیدگی می‌کرد و از این لحاظ می‌توان لقب «شاه کتابدار» را به او داد. ناصرالدین شاه را می‌توان بنیانگذار کتابخانه سلطنتی نامید، به‌خصوص که در دوران او کتابخانه سلطنتی در اوج شکوفایی و مملو از کتب تاریخی و خطی و گرانها بود. علاقه او به امور کتابداری و کتاب‌هایش در این حد بود که کلیدهای کتابخانه را نزد خودش نگاه می‌داشت.